

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

Всі ми діти, всі ми різні

(художня література про тих,
у кого в серці живе любов, хто мріє і бореться)
Рекомендаційний бібліографічний покажчик
Для учнів 1-9 класів

Київ — 2018

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Всі ми діти, всі ми різні

(художня література про тих,
у кого в серці живе любов, хто мріє і бореться)

Рекомендаційний бібліографічний покажчик
Для учнів 1-9 класів

УДК 016:82 В 85

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко
Укладач Н.В. Загайна
Редактор Н.М. Кійко

Всі ми діти, всі ми різні : (художня література про тих, у кого в серці живе любов, хто мріє і бореться) : рек. бібліогр. покажч. для учнів 1-9 кл. / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Н.В. Загайна. – Київ : [б. в.], 2018. – 52 с.
У покажчику рекомендовано художню літературу українських та зарубіжних письменників про дітей з інвалідністю та їхнє життя в людському суспільстві. Посібник доповнено додатком «Читаємо торкаючись» (Видання шрифтом Брайля).

Покажчик вміщено на сайті Національної бібліотеки України для дітей <http://www.chl.kiev.ua>

© Національна бібліотека України для дітей

ДОЧИТАЧА!

Невже гадаєш, що примилосердна й дбала матір наша природа зачинила їм двері до щастя, ставши для них мачухою?

Григорій Сковорода

Життя – це можливість. Скористайся нею...

Життя – це виклик. Прийми його...

Життя – це боротьба. Стань борцем...

Життя таке чудове – не змарнуй його!..

Це твоє життя. Виборюй його!

Мати Тереза

Усі діти без винятку є унікальними і проживають своє життя не схоже на інших. Далеко не всі у цьому світі ідеальні, талановиті, фізично здорові. Є діти з інвалідністю, яким живеться набагато важче, ніж іншим, є й такі, для яких кожен день – це нова битва за життя. Є діти, які навчилися радіти життю і бути щасливими, незважаючи ні на які обставини. Всі такі різні, всі діти. Саме про них цей бібліографічний покажчик інклюзивної літератури.

Інклюзія в перекладі з англійської мови означає «включення», тобто побудова комфортного сучасного суспільства з рівними можливостями для всіх громадян незалежно від їхніх фізичних та психологічних особливостей. У нашому суспільстві раніше ставилися без належної уваги до дітей з інвалідністю. Вони здебільшого навчалися вдома і коло їхнього спілкування було дуже обмеженим на відміну від таких дітей за кордоном.

Рекомендаційний покажчик «Всі ми діти, всі ми різні» складається із двох розділів «Любіть нас такими» (для дошкільників та учнів 1-4 класів) та «Почуй себе у цьому світі» (для учнів 5-9 класів). Він доповнений додатком «Читаємо торкаючись» (Видання шрифтом Брайля). У покажчику рекомендовано кращу художню літературу українських та зарубіжних авторів, у якій змальовано образи дітей з інва-

лідністю, їхнє життя в сім'ї, навчання у школі, спілкування з ровесниками, захоплення та вподобання, протистояння хворобам, досягнення в різних галузях людської діяльності. Проте, в цих книжках ви не знайдете чогось незвичайного в образах героїв. «Світ «особливих» людей виявиться дуже цікавим та навіть екстремальним, але зовсім не казковим чи якимось «іншим». Бо всі ми живемо в єдиному спільному світі й кожний із нас «особливий» по-своєму. А «людським» чи ні наш світ роблять лише наші вчинки», – пише відомий книгознавець Н. Марченко. Завдяки героям цих книжок ви зрозумієте в чому суть і сенс людяності, навчитесь мислити вільно, поза стереотипами; зрозумієте справжні цінності – час, здоров'я, свободу, любов.

В додатку «Читаємо торкаючись» зібрано видання, які вийшли в Україні шрифтом Брайля для дітей з ослабленим зором. Серед них твори українських письменників Т. Шевченка, І. Франка, І. Котляревського, В. Рутківського, Г. Вдовиченко, К. Бабкіної, С. Дерманського, О. Ільченка, К. Міхаліциної, С. Андрусяка та твори зарубіжних авторів: Р. Кіплінга, Л. Керролла, А. Мілна, Т. Янссона та інших. Додаток складається з двох розділів: для дошкільників та учнів 1-4 класів та для учнів 5-9 класів.

ЛЮБІТЬ НАС ТАКИМ

– Я думала людину треба просто любити.

А ти кажеш, що тримати...

– То це ж і є справжня любов!

Коли ти тримаєш людину,
яку любиш, і не даєш їй впасти.

О. Осмолівська, письменниця

У повістях і оповіданнях, які рекомендовано у цьому розділі, йдеться про дітей молодшого віку з інвалідністю, про сім'ї, в яких вони живуть – батьків, дідусів і бабусь, братиків та сестричок. Серед книжок розділу є й казки та казкові історії. Автори цих творів з особливою теплотою розповідають про маленьких хлопчиків і дівчаток, які разом з дорослими борються зі своїми хворобами, не забувають при цьому про свої ігри та забави і, як всі діти, мріють та вигадують різні історії, казкових героїв і незвичайні події. Ці діти потребують великої любові до себе, але й самі здатні віддавати таку любов. Книжки цього розділу яскраво ілюстровані і часто ілюстрації значно доповнюють текст твору. Авторами книжок є здебільшого сучасні українські письменники, а також відомі зарубіжні автори.

Бабкіна К. Гарбузовий рік : мал. повість для дітей / К. Бабкіна ; худож. Ю. Пилипчатіна. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2015. – 45, [2] с. : іл. – Інтерактив. дод.

Як це чудово, коли літо, коли є сад, де ростуть трава і дерева. Порічки і Помідорчики набирають кольору від сонця й додає ваги Гарбуз. А Чорнобривці приваблюють бджіл, з якими бавиться Цуцик. Щосили квітнуть айстри. В саду є Тато, Мама, Хлопчик і гості. А серед них Дівчинка і її братик Ренат, якого вона називає

метеликом. Ренат в'їхав у двір на своєму чудернацькому кріслі. Він натискав кнопку на його ручці, воно гуділо і їхало. Всім разом було весело. Дорослі щось смажили в саду, вмикали гучно музику. «Хлопчик, Дівчинка та Ренат гасали по саду, по черзі до запаморочення гойдалися на гойдалці й лазили по деревах – навіть Ренат, чесне слово! Цуцик безперешкодно забігав у дім і чухав спинку, до чого хотів, навіть до фортепіано». Мама сказала, що всі люблять одне одного, і Цуцика, і дерева, і квіти й овочі, і цінують дні проведені разом. А Тато підсумував, що всі разом – дружна родина, що живе в радості й любові. Тож розгортай цю барвисту книжку і будь щасливим разом з її героями. Принагідно дізнаєшся, чому Дівчинка називає свого братика Рената метеликом. І не забудь, що ця книжка чарівна: у ній є сторінки, зображення на яких оживають: рухаються, щебечуть, шурхочуть. Щоб переконатися в цьому, скористайся інтерактивним додатком і побачиш ще більше.

Бабкіна К. Шапочка і Кит / К. Бабкіна ; намал. Ю. Пилипчатіна. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2015. – 58, [1] с. : іл.

У головного героя цієї книжки хлопчика, якого всі називають Шапочка (мама – частіше Шап), є справжній друг – великий блакитно-сірий кит. Його хлопчик побачив одного весняного дня у повітрі, і з тих пір кит щовечора припливає до вікна і розмовляє з Шапочкою. Їм цікаво спілкуватися, і Шапі значно простіше долати свої труднощі. Хлопчикові вісім років, а він ще не вчився в школі: останній рік прожив у лікарні, бо хворіє на лейкоз. У його житті більше немає басейну, смачної їжі та багатьох дитячих забав. Проте у Шапочки є любляча мама, тато, бабуся. Хлопчик мріє, що він видужає, знову плаватиме в басейні, піде в школу, тато буде вчити його водити авто, з мамою їстиме морозиво, ходитиме до бабусі в бібліотеку, адже він нічого не боявся і був завжди чемним.

Хлопчик дуже звик до свого друга кита, який легко плаває в повітрі і частенько запрошує подорожувати з ним. Цих друзів ти зможеш побачити на багатьох малюнках, які вміщено в книжці. Про що ж вони розмовляють? Шапочка сказав: «Мені здається, якщо хтось хоче, щоб йому було добре, і не знає, як – потрібно просто мати kota чи пса і любити їх». «Можна любити і не мати, якщо саме це – головне, – сказав кит». Чи погоджуєшся ти з ними?

Елліотт Р. Просто тому що / Р. Елліотт ; іл. Р. Елліотт. ; пер. укр. Н. Кир'ян ; за ред. І. Андрусяка ; дизайн обкл. К. С. Герасимової. – Київ. : Майстер-клас, 2013. – [24] с. : іл. – (Найкраще – дітям).

«Клеммі – мій найкращий друг, я люблю її. І я точно знаю чому: просто тому що», – так говорить про свою старшу сестричку братик. Дарма, що вона не може ходити, говорити, але вона не така як сестри у інших хлопців. Вони кричать, крадуть печиво і злюки. Клеммі смішить свого братика, коли одягає різні капелюшки і корчить міни, допомагає йому малювати, не заважає, якщо він барабанить дуже голосно, ганяє kota чи їсть крейду. Клеммі не боїться, коли надворі гроза, гуркоче грім і блискає блискавка, бо вона любить гучні звуки, а від цього й братику не так страшно. Разом вони дивляться книги і показують одне одному улюблені малюнки. А коли братик вкладається у ліжечко, Клеммі тихенько обіймає його і чекає, поки він засне. Хіба ж можна не любити таку сестричку? Але він любить її не за щось, а просто тому що. Він це точно знає. Адже так притаманно людям. Саме людям дарована така унікальна здатність – любити інших людей. Подивись ілюстрації до цієї книжки, зроблені її автором, і ти ще більше переконаєшся в цьому.

Єгорушкіна К. Будиночок з води : [казка] / К. Єгорушкіна ; муз. оформ. С. Недериці ; іл. М. Рудської. – Вид. 2-ге. – Київ : Вид. ФО-П Недериця С.С., 2012. – 37 с. : іл. + 1 CD. – (Музична казкотерапія для малят). – Дод.: 1 CD : Будиночок з води : класич. музика зі звуками водної стихії / С.С. Недериця. – Київ, 2011.

Дивовижну книжку про Хлопчика Ра, Будиночок з Води і Школу Золотого Дельфіна написала письменниця Катерина Єгорушкіна. Музичний альбом до неї, в якому гармонійно поєднано музику зі звуками дельфінів, моря, океану, чайок уклав музикант Стефан Недериця. Доповнила її своїми ніжними та оригінальними ілюстраціями художниця Марися Рудська.

У Будиночку з Води жили різні чарівні істоти: дельфіни, золоті рибки, морські феї. Одного разу Будиночок з Води заплив до Країни Соняшників. «А на березі тієї країни завжди сидів Хлопчик. Його звали Ра, і він завжди мовчав. Ну не зовсім завжди. Інколи він казав океану «угу...», а змійці – «пшшш...». Або навпаки... Та вони його не слухались. А Хлопчик Ра думав, що всі його й так мають розуміти... Так, ані океан, ані чайка, ані золота рибка, ані соняшники, ані небо не розуміли Хлопчика Ра і плутались: до кого ж він звертається... Тут усі роблять щось своє, і ніхто його не розуміє. Тільки він розуміє всіх...». Та згодом Хлопчик Ра познайомився з дельфінятком з Будиночка з Води і відчув, що знайшов справжнього друга, який розуміє його без слів. Дельфінятко запросило Ра до Школи Золотого Дельфіна. Чому навчають у цій школі? Хто допоможе виконати бажання Хлопчика? Що таке магія слів? Як слухати тишу і відчувати музику? Чому вчить наука астрономія? На всі ці запитання ти отримаєш відповідь, якщо прочитаєш книжку і дізнаєшся багато нового і цікавого, адже в Школі Золотого Дельфіна всі уроки пізнаються легко і запам'ятовуються на все життя.

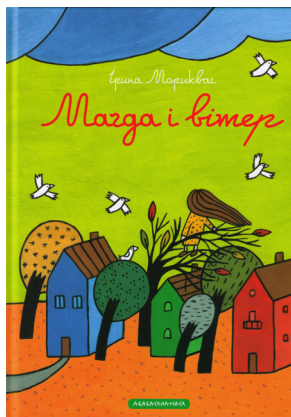

Луцєвська О. Авіа, пташиний диспетчер : повість / О. Луцєвська ; худож. В. Борігард. – Київ : Грані-Т, 2015. – 91 с. : іл.

Герої цієї казкової пригодницької історії – птахи. Але хіба вони не схожі на дітей у своєму намаганні освоїти щось нове, зробити якісь добрі справи? Наприклад, голуб Авіа мріяв літати так само майстерно, як відомі Боїнг чи Ан. «Уявляв, як він летить, і насолоджувався. Але потому завжди поверталася та сама гірка думка: він ніколи не зможе літати так просто й вільно, як літак. Бо його крила слабкі. Ще коли був пташеням, Авіа поранив їх...». Деякий час він мешкав у клітці, а потім утік, і його домівкою стала територія аеропорту. Тут голуб дізнався, що літаками в польоті керують авіадиспетчери. Авіа вирішив стати пташиним авіадиспетчером – керувати польотами птахів заради їхньої ж безпеки. Місяці напруженого навчання, тренування і голуб досяг своєї мети. Тепер Авіа спостерігав за пташками з диспетчерського пункту і усміхався. «Голуб не знав нічого кращого за відчуття, коли керуєш польотом птаха, допомагаєш йому вправно злетіти поміж літаків. Набрати швидкість. Розітнути небо помахом крил. Узяти правильний курс. Дістатися місця й успішно приземлитися. Авіа відчув, що це і є його справжнє призначення. І він ніколи не спізнав би цієї радості, якби став спортивним голубом. Від цього в «нього розправлялися крила, й у своїх мріях він летів...». Збагнути всі труднощі і радість головного героя голуба Авіа допоможуть дотепні, динамічні ілюстрації художниці.

Мориквас І. Магда і вітер / І. Мориквас ; іл. І. Мориквас. – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2017. – [25] с. : іл. – (Для малят від 2 до 102).

«Магда поглянула у вікно і зраділа: цей вітер прилетів до неї. Вона знала, що мрії здійснюються і що для кожної мрії є свій – особливий – вітер». А мріяти Магда вміла. З її бурхливою уявою і мріями, схожими на птахів, які кру-

жляють над містом, вона могла запросто літати, здійматися високо-високо аж до хмар, кататися на велосипеді, ходити до школи і мати багато друзів. Дарма, що дівчинка «сиділа у візку і нечасто бувала на вулиці. Лише дивилася крізь вікно своєї кімнати – зранку, в обід і ввечері. Магда любила дивитися на людей, на будинки, на хмари, на пташок, на вершечки дерев, на сніг і дощ. Пташки були найкращими співрозмовниками, хоч вона говорила з ними мовчки...». Ти, напевне, знаєш,

якщо дуже-дуже щось хочіти, то це обов'язково станеться. І Магдині мрії неодмінно здійсняться. Їх можна побачити на малюнках художниці.

Осмоловська О. Сонце в озері твоєму / О. Осмоловська ; ляльк. іл. О. Бутковської ; [передм. В. Кукси]. – Київ : Видавн. центр «12», 2016. – 29, [2] с. : іл., портр.

Книжка, починаючи з обкладинки, дивує своїми незвичайними малюнками. Спеціально для цієї казки було створено ляльки, зображення яких збагатили видання яскравими живими ілюстраціями. У казці є чарівні істоти, яких люди можуть бачити тільки в уяві, хоч повсякчас тішаться результатами їхньої праці. Вони мешкають на дереві поблизу міського озера, і в їхніх серцях живе незвичайна любов. Вони прагнуть, щоб люди вигадували і мріяли. Можливо саме їх і вигадали дівчина Аїда і хлопець Анатолій (їх ти бачиш на обкладинці книжки). «Таких, як Аїда, називають дітьми Сонця – за добродушність і усмішку. А таких, як Анатолій, – дітьми Дощу, бо вони ніби відгороджені від зовнішнього світу дощовою завісою і весь час перебувають у своєму внутрішньому вимірі». Дітей часто привозили до озера, але вони не

спілкувалися між собою. Лише чарівні створіння допомогли їм – Аїда й Анатолій почали розмовляти. Цим дітям, як і всім іншим, буває і радісно і сумно, вони знають, як важливо, коли люди люблять одне одного. Аїда і Анатолій довідалися про мрії одне одного, про те, що найбільше люблять у житті. Аїда побачила Анатолія розумним, а Анатолій побачив, що у дівчини справді дуже великі й красиві очі, в яких усміхається сонце. Але чому ж тоді сусідський хлопець не може пройти мимо Анатолія, щоб не образити його? «Дивна річ. У нього є все. Є й те, чого ніколи не буде в мене. А він усе одно не може змиритися з моїм існуванням. Можливо, я нагадую йому про його внутрішню недосконалість. Він пройти повз мене спокійно не може...». А й справді чому?

Романчук О. Соловейко з одним крилом : казка / О. Романчук ; мал. О. Гижа ; літ. опрац. М. Чайки. – Львів : Колесо, 2009. – 21, [2] с. : іл.

Все, про що розповідається в цій казці, як і у багатьох інших казках, неважко перенести на наш людський світ, на сім'ю, в якій є діти, які за станом здоров'я (чи травми, чи хвороби) потребують особливої уваги всієї родини – і допомоги, і підтримки, і любові. Адже від цього залежить їхній життєвий шлях.

Та повернімося до казки. На його появу сім'я соловейків чекала з нетерпінням. Але, на превеликий жаль, малий синочок, нівроку гарний, народився з одним крилом. Засмучені батьки не переставали думати про долю малого соловейка: як же він полетить у вирій, як добуватиме собі їжу, коли не зможе літати? Соловейки-батьки добували синочку зонайліпші солов'їні смаколики, проте він чомусь погано ріс і був дуже кволим. Згряя вирішила не брати його з собою у вирій. Батьки-солов'ї залишилися з ним на зиму і заспівали на весь Великий Ліс так гарно, як не співали ніколи. Малий соловейко почав їм підспівувати, адже

з піснею душа його могла летіти високо-високо у небо. І сталася дивина – від того часу соловейко став швидко рости і міцніти. Від того чудового співу навіть зима не була такою лютою. На концерти малого соловейка приходили всі лісові жителі. А наступного року птахи зробили для соловейка кошик і забрали його з собою у вирій. Він співав від безмежного щастя і щирої вдячності друзям. А птаство теж багато зрозуміло. Їхній поводитир промовив: «...мабуть, у природі не буває помилок і кожен із нас такий, яким він є, кожен має своє, дуже важливе покликання. В нашій спільноті має бути місце для кожного, і всі ми маємо турбуватися один про одного. Соловейко з одним крилом допоміг усім нам збагнути найголовніше: те, що робить птаха справжнім птахом, – то не сила крил і величина дзьоба, а та пісня, що живе у нього в серці!».

Черкасенко С. Маленький горбань / С. Черкасенко // Маленький горбань / С.Ф. Черкасенко ; упоряд. та передм. Н. Комар ; обкл. та іл. Т. Кудиненко. – Київ, 2009. – С. 9-28 : іл. – (Хрестоматія школяра).

Автора оповідання, українського письменника ХХ століття Спиридона Черкасенка, десятки років не згадували в літературі і вважали ворогом тодішньої комуністичної влади. Лише за часів незалежності України його твори повернулися до читача.

В цьому оповіданні йдеться про хлопчика Павлика, який живе з мамою і дідусем в шахтарському селищі. Хлопчик народився з химерним горбом. Неня у хлопця гарна і добра людина, а Господь покарав його, як вважає дід Антип, за батька-п'яницю. Павлик ріс нешвидко. «Через його страшний горб товариші цурались його, й він звик бути здебільшого самотнім, на самоті з своїми думками, жив ними, тішився, розважався ними. Лагідний, добрий, гарний світ нениних казок зробив і ті думки його лагідними, а серце

чулим – до всяких пригод, що траплялися створінням малим та беззахисним. Павлик любив звірят, любив пташок і плакав, навіть зомлівав, коли при нім хто з хлопців розбивав пташині яєчка або скручував голови горобеняткам». Проте діти не вміли побачити його чудового, доброго серця, оцінити гарну пам'ять, вміння розповідати свої сни, ніби казку, і часто били його і знущалися. От і цього разу хлопці познаходили гнізда жайворонків, помітили їх паличками, щоб потім, коли вилупляться пташенята, забрати їх собі. Збагнувши таку підступність, Павлик тихенько повисмикував палички і закинув їх у траву. Та хлопці помітили це. Хижим звіром наскочив на нього Захарко...

ПОЧУЙ СЕБЕ У ЦЬОМУ СВІТІ

*Йду з людьми, забуваючи горе і муки,
І жага до життя пломеніє, кипить:
В них мільйони є рук – з ними я не безрукий.
В них мільйони очей – з ними я не сліпий.
В. Забаштанський, письменник*

У книжках, рекомендованих у цьому розділі, складний і багатогранний світ дітей з інвалідністю розкритий авторами майстерно і різнобічно. Змальовуючи щемливі, хвилюючі історії життя, автори переконують, що головне повірити в себе, прийняти самого себе яким є і не загубитися в цьому світі. Саме про це йдеться у поетичних рядках В. Забаштанського, які є епіграфом до розділу. А тим, хто поруч таких дітей, важливо усвідомити, що відхилення від норми – це не завжди ненормальність. Це, можливо, просто інший, не знайомий нам варіант нормальності і його також потрібно зрозуміти.

У цьому розділі переважають твори зарубіжних авторів, багато з яких стали світовими бестселерами, екранізовані та за якими створено театральні постановки. Це повісті та романи Е.-Е. Шмітта, Д. Тераковської, Д. Гріна, А. Маршал-

ла, Р.Дж. Паласію, Б. Космовської та інших. Твори українських авторів почали з'являтися лише в останньому десятилітті. Це тому що у нашій державі зовсім недавно відійшли від радянського стереотипу, коли в країні жили здорові, щасливі і красиві люди, а для інших просто не було місця і, звичайно ж, вони не були героями художніх творів. Серед творів інклюзивної літератури українських авторів, які рекомендовано в розділі, відомі повісті А. Бачинського, Т. Корнієнко, А. Коршунової, Л. Ніцой, О. Радущинської, О. Сайко та інших сучасних письменників.

Автори книжок, про які йдеться у цьому розділі розповідають про дітей з особливими потребами. Проте особливі потреби є у кожного, просто у когось вони – більш особливі. І ці книжки не про те, яким важким є життя «інакших» дітей. Вони про світ іншої дитини, але такої ж особистості зі своїми емоціями, талантами, досягненнями в навчанні, проблемами у спілкуванні з ровесниками чи навпаки щирою дружбою, першою закоханістю, перемогами над своїми підлітковими комплексами і страхами. Прочитавши ці твори, ти краще розумітимеш всіх, хто поряд з тобою, не будеш байдужим до їхнього життя.

Бачинський А. 140 децибелів тиші / А. Бачинський ; обкл. А. Бочко. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2015. – 127 с.

Книжка захоплює з першої ж сторінки і не «відпустить» тебе доки не перегорнеш останню сторінку. Читаєш її і задаєшся питанням: коли ж у головного героя Сергія, який щойно закінчив лише п'ять класів, закінчиться смуга зовсім не дитячих страждань і втрат? Проте надія на краще не полишає. Автор книжки зумів знайти серед драматичних подій немало щасливих і світлих миттєвостей, які ти переживеш разом з героями книжки.

Сергій разом з батьками і сестричкою потрапив в автотрагедію. Загинули всі, а він вижив, незважаючи на

травми. Проте найстрашніше те, що втратив слух і здатність розмовляти, адже він, з родини музикантів, талановитий і перспективний в музиці. Після лікарні, коли не знайшлося родичів-опікунів, хлопець потрапив в інтернат для глухонімих дітей. Це був інший, незвичний для нього світ. Та треба було жити далі, долаючи зневіру і відчай. Одного разу Сергій спробував заграти на фортепіано і на щастя його руки все згадали. Хлопець ожив. А ще додала сили менша за нього дівчинка, яка відчувала вібрації від інструменту, вперто ходила за ним до актового залу і танцювала під його музику. Так з'явилася у житті Сергія названа сестра Яринка. Вони стали нерозлучними друзями і могли годинами гуляти в парку, ганяти м'яча, розглядати журнали, дивитися фільми і грати на комп'ютері. Діти розумілися на якомусь підсвідомому рівні. Це задля порятунку Яринки від її батька-деспота, якому органи опіки віддали дівчинку, Сергій втік з інтернату, побував на самому «дні» міського життя, відчув на собі людську жорстокість і підлість, але не зупинився. Хлопцю пощастило на добрих і небайдужих людей, таких як завуч інтернату Микола Павлович, професор Вадим Андрійович, його колишній учень адвокат Анатолій.

Прочитавши книжку, ти, напевне, розумітимеш серцем тих людей, які розмовляють мовою жестів.

Бернетт Ф.Х. Таинственный сад / Ф. Бернетт ; адапт. М.Дж. Фогель ; пер. с англ. Н. Алфимовой ; ил. Ш.О. Кастер. – Харьков : Клуб семейн. чтения, 2002. – 238, [1] с. : ил. – (Иллюстрированная классика).

Вередлива й егоїстична десятилітня дівчинка Мері залишилася круглою сиротою і змушена була їхати в Англію в маєток до свого похмурого дядька. Дівчинка навіть не сподівалася, що згодом вона стане зовсім іншою: навчиться дякувати людям за те, що вони для неї зробили, співчувати і допомагати їм.

Життя Мері змінилося і стало цікавим, коли вона познайомилася зі своїм хворим братом Коліном. Хлопчик знає, що коли він народився, померла його мама, а тато лиш інколи приходить на нього подивитися. Колін вважає, що тато ненавидить його. Хлопчик часто плаче від образи і злості і думає, що скоро помре, а якщо виживе, то залишиться калікою-горбуном. Коліну доводилось носити жилет із металу, щоб спина ставала рівнішою і міцнішою і люди весь час витріщалися на нього. Але потім інший поважний лікар із Лондона заставив зняти жилет і порекомендував побільше бувати на свіжому повітрі. Проте Колін відмовляється виходити на вулицю, п'є ліки, постійно лежить у ліжку і часто буває нестерпним. Саме таким його застала Мері і почала робити все для того, щоб хлопчик забув про свою хворобу. Дівчинка довідалася про історію смерті мами Коліна, про таємничий сад, куди вже десять років нікого не пускають, подружилася з життєрадісним хлопцем Діконом. Та найголовніше, про це дізнався Колін. Дружба і таємні відвідування саду зблизили дітей. І в решті решт Колін перестав користуватися інвалідним візком. А як все це сталося – прочитаєте самі.

Вілсон Д. Вечірка з ночівлею / Д. Вілсон ; пер. з англ. В. Чернишенка ; іл. Г. Осадко ; обкл. Р. Крамара. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2013. – 133 с. : іл. – (Дівчатка Джаклін).

У новій зворушливій повісті відомої англійської письменниці розповідається про цікаве і дружнє об'єднання дівчаток, яке називається Абетковий клуб (назва від початкових літер їхніх імен). Розповідь у книжці ведеться від імені Гелени. Усі її подруги, які входять до Абеткового клубу: Ані, Белла, Венді та Глорія вже влаштували вечірки з ночівлею на свої Дні народження. Гелені теж хотілося б усіх їх запросити, але вона хвилюється, як подружки відреагують,

коли побачать її сестру Лілі. Щось пішло не так, коли Лілі була ще маленькою. Вона ніколи не зможе ні ходити, ні говорити. Так думає тато, мама все ж сподівається, що дещо може й змінитися. Гелена сердиться, коли Лілі часто плаче і будить серед ночі і мама весь свій час віддає їй. І все ж Гелена зізнається: «Але потім мені стає соромно і уночі, коли мама з татом сплять, я пробираюся до сестри у ліжко і шепочу їй на вушко. І пригортаю її. Вона ніколи не відповідає на обійми, але здається рада, що я поруч. Вона сопе. Я уявляю, що це Лілі так до мене балакає власною секретною мовою. Я розповідаю їй під ковдрою різні штуки, а вона каже «бур-бур-бур», ніби відповідає. Виходить отака приватна вечірка з ночівлею для двох».

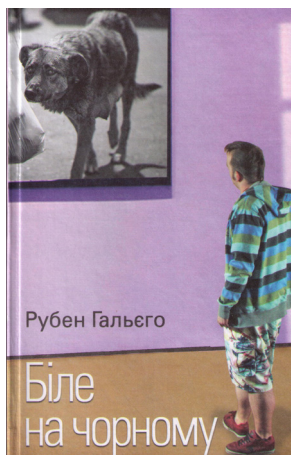
Гелена пам'ятає, як деякі діти зі школи, де вона вчилася до переїзду, обзивали Лілі по-всякому, коли бачили, як мама везла її у візку. Тому в новій школі вона нікому не розповідала про Лілі, бо не хотіла, щоб її обзивали. Гелена не думає, що Глорія, Ані або Венді могли б казати про її сестричку погано, а от за Беллу вона не впевнена. І все ж вечірка до Дня народження Гелени відбулася. Чи справедливі побоювання дівчинки? Все найцікавіше попереду.

Гагеруп К. Золота вежа : повість / К. Гагеруп ; з норвез. пер. Г. Кирпа ; худож. О. Московченко. – Київ : Грані-Т, 2011. – 117, [2] с. : іл. – (Книготерапія).

«Вона сіла позад Генрика на сани й притулилася до його спини... Раніше, катаючись на тогобані, Генрик завжди легко огинав поворот, а сестри Югансен стояли на воротах і махали йому руками. Цього разу там ніхто не стояв, і Генрик не впорався з поворотом. Він помчав по кризі вперед і вривався у ворота... Поштовх, від якого вони вилетіли із саней: Маріанна впала у м'який сніг на узбіччі дороги, а Генрик увігнався в жовті ворота. І – мовчання. Мовчання, яке запало навіки. Генрикове мовчання. Спершу – тиждень лежання у лікарні

у комі. Потім місяць у дитячому шпиталі. Тоді вдома... весь час одне й теж мовчання. Мовчання, що оселилося в його душі й зробило його іншим. Тим, кого вона не знала... Її снівся брат. Її брат, якого їй не вистачало більше, ніж ко-го-небудь іншого в цілому світі». Мовчання Генрика стало часткою життя Маріанни – головної героїні повісті відомого норвезького письменника. Якщо ти, читачу, готовий разом з дівчиною не миритися із трагедією, і віриш у те, що все можна пережити, коли поряд близькі люди, то ця книжка для тебе. Разом з Маріанною ти вчитимешся дивитися своїм страхам в обличчя і заради брата зможеш ступити знову на Золоту Вежу, з якої розпочалася ця трагедія. Цей крок буде немарний. Маріанна навіть почне розуміти Генрикове мовчання, вчитиметься його мови: мови тіла, жестів, поглядів. Чи здолає дівчина всі перешкоди у спілкуванні, які виникли після нещасного випадку з братом?

Гальєго Р. Біле на чорному : роман : життєстверд. роман у новелах... / Р. Гальєго. – Київ : Джерела М, 2011. – 158 с. – (За порогом).

Автор книги – іспанець, який народився в Москві. З дитинства Рубен страждав на церебральний параліч і цю книгу він набирав на комп'ютері вказівним пальцем лівої руки. Так сталося, що хлопець виховувався у різних дитбудинках колишнього СРСР і щодня мусив відстоювати своє право на існування. Незважаючи на те, що він описує часто страшні подробиці життя

у дитбудинку, книжка не справляє тяжкого враження. У ній багато сумного, але й багато світла, надії, вдячності. Рубен пише: «Я навмисно уникаю писати про погане... Так сталося, що мені довелося побачити забагато людської жорстокості та злоби. Описувати мерзенність людського падіння і свинства – примножувати й без того нескінченний ланцюг взаємопов'язаних зарядів зла. Не хочу. Я пишу про добро,

перемогу, радість і любов. Я пишу про силу. Силу духовну та фізичну. Силу, що пробиває всі бар'єри та перемагає. Кожне моє оповідання – оповідання про перемогу».

Книжка захоплює з першої сторінки і кожне її коротке оповідання – то невеликий яскравий епізод із життя Рубена Гальєго, інших дітей з інвалідністю, які жили з ним в дитбудинку, вчителів, нянечок. Прочитавши роман, ти, напевне, навчишся цінувати все, що маєш у своєму житті і краще зрозумієш слова Рубена: «Я – герой. Бути героєм легко... Якщо в тебе немає ані рук, ані ніг, а ти до того ж примудрився з'явитися на світ сиротою, – все. Ти приречений бути героєм до кінця свого життя. Або здохнути. Я герой. Я просто не маю іншого виходу».

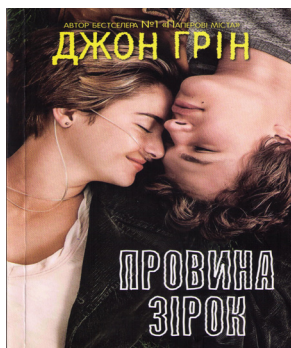

Геддон М. Загадковий нічний інцидент із собакою : роман / М. Геддон ; пер. А. Рогоза. – Харків : Клуб сімейн. дозвілля, 2016. – 221, [1] с.

Англійський письменник так написав цікаву книжку про підлітка, хворого на аутизм, ніби написав її сам п'ятнадцятирічний Крістофер Бун – її головний герой. Автор намагався відтворити особливості мислення, мови, мотиви вчинків дітей, хворих на аутизм.

Крістофер не дуже емоційний, але у нього дуже розвинене логічне мислення. Він не вміє брехати, не розуміє жартів, ненавидить жовтий і коричневий кольори і любить червоний. Хлопець погано розуміє людей, бо вони часто спілкуються без слів, а також використовують метафори, зате залюбки вирішує складні математичні задачі. Він не любить бувати у нових місцях, боїться незнайомих осіб, оскільки не знає чи з ними безпечно, і завжди носить при собі армійського ножа. Коли йому страшно або він збентежений, Крістофер лягає на землю і почнає стогнати. Коли його торкнутися, він може вдарити. Коли йому треба заспокоїтися, він рахує, водночас подумки підносячи числа до третього ступеня. У хлопця є шокуюча сон-мрія –

щоб одного дня всі люди вимерли, а він залишився сам, бо йому без людей затишніше. Все тому, що у Крістофера — синдром Аспергера. Дуже рідкісна і дуже незвичайна хвороба, яка зазвичай наділяє свого носія високим інтелектом і водночас позбавляє емоційної чутливості. Крістофер Бун живе з батьком у власному будинку, вчиться в школі для дітей з особливими потребами, куди його відвозить автобус, а ще він знає найближчих сусідів. Це і є весь його світ. Хлопцю дуже подобаються собаки, бо вони вірні й не обманюють. Їх завжди можна зрозуміти. Тому, коли хтось вбив сусідського пуделя, Крістофер вирішив розслідувати цю справу. Він не сподівався, що доведеться спілкуватися з незнайомими людьми, самостійно їхати до Лондона і ще терпіти багато незручностей. Чи справиться з цим Крістофер? Чи складе він іспити з математики рівня «А», і чи може збутися його мрія стати вченим?

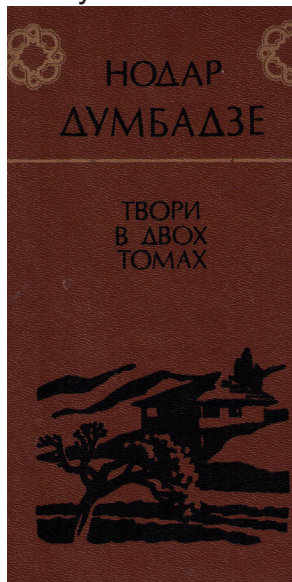

Грін Д. Провина зірок : роман / Д. Грін ; пер. з англ. В. Назаренко. – Київ : Publishing, 2015. – 285, [1] с.

Роман американського письменника вражає з першої сторінки до останньої. В ньому автор змальовує зворушливу історію кохання двох підлітків, хворих на рак. Всупереч хворобі діти продовжують жити, як і раніше: вони вчать, захоплюються кіно і літературою. Позналилися Гейзел Грейс і Огастас Вотерс, відвідуючи групу підтримки хворих дітей. Гейзел – мила, добра, сильна особистість, яка, незважаючи на свій стан, здатна допомогти близькій для себе людині. Огастас кумедний і винахідливий, в минулому баскетболіст, який втратив ногу через хворобу, готовий на самопожертву і підтримку, може розвеселити, вивести з депресії свою кохану, а ще виконувати всі її бажання. Спочатку у Гейзел і Огастаса зав'язуються дружні стосунки. Вони рекомендують одне одному книги для читання і саме книга зближує їх. Діти вирішили полетіти в Амстердам, щоб

поспілкуватися з її автором про героїв та подальшу їхню долю. Огастас приховав від коханої, що в нього почалося загострення хвороби і з усіх сил намагався зробити цю поїздку незабутньою для неї, оберігав її від сліз і прикрощів. І все ж Гейзел розуміла хлопця: «Чималу частину свого життя я присвятила старанням не розплакатися перед людьми, які люблять мене, тому я розуміла, що робить Огастас. Ти зіплюєш зуби. Дивишся у стелю. Кажеш собі: якщо вони побачать твої сльози, їм буде боляче і ти перетворишся для них на Печаль Всього Життя, а ти не хочеш перетворюватися просто на печаль, а тому ти не плачеш, і кажеш собі все це, дивлячись у стелю, і проковтуєш грудку, хоча горло не бажає розслабитися, і переводиш погляд на людину, яка тебе любить, і всміхаєшся».

У книжці багато хвилюючих сторінок про дружбу Гейзел і Огастаса, яка переросла у світле і справжнє почуття, про їхнє спілкування зі своїми друзями, з батьками. Роман сколихнув весь світ. Його екранізовано.

Думбадзе Н.В. Я бачу сонце : роман / Н. Думбадзе // Твори : в 2 т. – Київ, 1985. – Т. 1 : Я, бабуся, Іліко та Іларіон; Я бачу сонце; Сонячна ніч / пер. з груз. О. Синиченко ; передм. М. Жулинського ; іл. М. Богданця. – С. 160-305 : іл. – (Єднання).

Відомий грузинський письменник Нодар Думбадзе вважав, що у кожного письменника своє бачення світу. «У мене воно радісне, мажорне. В характерах людей, які мене оточують, я бачу сонце, сонце нового життя», – казав він. Герої його творів доброзичливі, справедливі життєлюбів, лінкуваті і несамовито працелюбні, чесні та з великими і малими вадами, із лицарським ставленням до жінки, з вивіреною віками моральним і соціальним кодексом. Такі вони і в романі «Я бачу сонце».

Розповідь в ньому ведеться від першої особи і він багато в чому автобіографічний. Як і Нодар, головні герої твору Сосоїя і Хатія були напівсиротами і їхнє дитинство припало на роки Другої світової війни. Незважаючи на важкі роки війни діти не озлобилися, не впали у відчай та безнадію, а співпереживають горю і радощам інших, як можуть творять добрі справи. Хатія була ровесницею Сосоїї, вони разом вчилися у шостому класі і сиділи за одною партою. Хатія ніколи нічого не записувала, а все знала напам'ять. Вона була сліпою від народження і разом з тим найвродливішою і найрозумнішою в класі. «Хатія усміхалася всім і всьому, Хатія любила всіх і все. Вона без слів розуміла і радість, і горе кожного, була серцевідцем, знала, що говорили на другому кутку села, і про що перешіптувалися сусідки. Тому її однаково любили і дорослі, й діти, всі вважали за свою, і всі просили поради в цієї малої, але по-жіночому мудрої дівчини». Хатія каже, що вона бачить сонце і лікар обіцяє їй зробити операцію і повернути зір. І це обов'язково станеться!

Корнієнко Т.Г. Недоторка: психолог. казка / Т. Корнієнко ; пер. з рос. І. Андруссяка ; іл. В. Борігард. – Київ : Час майстрів, 2015. – 103 с. : іл. – (Рекомендуємо прочитати. Перше кохання).

Головна героїня цієї книжки чотирнадцятирічна Алевтина Диряєва ще з молодших класів страждає на рідкісну хворобу, яка проявляється патологічним страхом перед брудом і мікробами. Дівчина, доторкнувшись до чого-небудь, миє постійно руки і обливає себе перекисом водню. Аля постійний об'єкт для знущань і однокласники дали їй прізвисько Мийдодір. Проте дівчина зізнається, «що мене в собі дивує, то це бажання ходити до школи незважаючи ні на що».

Алевтина прагне спілкуватися зі своїми ровесниками, але перебороти свій страх вона не може. А як же бути,

коли прийшло перше кохання і звати його Іван? Дівчина плаче тихенько, щоб мама не почула. Вона зізнається: «Бо ніколи він мене не поцілує. Ні-коли. Бо ж мікроби. Я через них узагалі, певно, заміж не вийду. І друзів у мене крім Юльки, не буде. Юлька і мама». Проте дівчина не врахувала, що поряд з нею є мудрі дорослі: як от татів друг, професійний художник дядько Володя, який помітив у Алі талант до малювання і навіть взяв її роботи на виставку, щоб примусити дівчину боротися зі своїми страхами, з повагою поставився до її закоханості. Однокласникам теж, як з'ясувалося, було небайдуже, що буде далі з їхнім Мийдодіром. Іван придумав план і всі до нього приєдналися. План був справді жорстоким: в якійсь книзі вчитали, що сильні емоції можуть вилікувати навіть невиліковного. І лікування почалося... Це найбільш напружені сторінки книжки, доповнені змістовними малюнками художниці. Чи ж вдасться все, як задумали однокласники? Можливо, просто треба було сприймати Алевтину такою, як вона є?

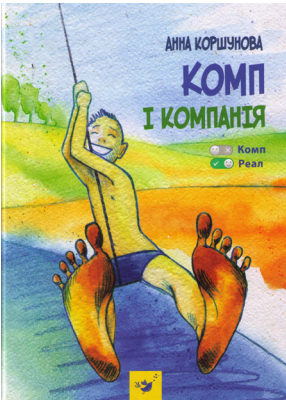

Короленко В.Г. Сліпий музикант : повість / В. Короленко ; з рос. пер. Т. Шкарупа ; іл. Ю. Ясінської. – Київ : Форс Україна, 2017. – 204, [1] с.

Письменник і громадський діяч Володимир Короленко народився в Україні, проте більшу частину свого життя прожив в Росії, писав російською мовою, часто відображаючи у своїх творах чудову українську природу та життя в Україні. У повісті «Сліпий музикант» письменник розповідає про життя заможної родини Попельських в українському селі. Їхній єдиний син Петрик народився сліпим. Письменник майстерно, з великим знанням людської психології, простежує його зростання. Анна Михайлівна, мати Петрика, безмежно люблячи і жаліючи хлопчика, намагається вберегти його від всіх життєвих труднощів і виховує його як

рідкісну тендітну квітку. Та на заваді цьому стає дядько Максим, який в юності бився під прапором Гарібальді за свободу і об'єднання Італії. Дядько намагається привчити Петра до самостійності та переконує його матір у тому, що у хлопця «поки є всі шанси розвинути інші свої здібності настільки, аби бодай частково винагородити сліпоту. Але для цього потрібно вправлятися... Нерозумна турбота, яка позбавляє його необхідності в зусиллях, убиває в ньому всі шанси на повне життя».

Усіх дивувало, як тонко Петрик відчуває дотик. Інколи здавалося, що він навіть розрізняє кольори. Хлопець упевнено ступав кімнатами, вільно розшукував необхідні йому предмети, навчився їздити верхи. Завдяки надто витонченому слухові він дедалі більше розумів природу, що його оточувала, захопився музикою. Спочатку це була сопілка, на якій грав конюх Юхим, а потім музики вчила мати, граючи на фортепіано. Кожна наступна сторінка книжки, то майстерно змальоване автором становлення особистості, його постійні пошуки свого я, відповіді на запитання про щастя, кохання, співчуття, музику.

Коршунова А. Комп і компанія / А. Коршунова ; іл. Н. Міцкевич. – Київ : Час майстрів, 2017. – 229, [3] с. : іл. – (Рекомендуємо прочитати).

Автор книжки розповідає про «справжнє» життя підлітків без комп'ютера. Саме таке влаштували батьки Владика, головного героя цієї книжки, відправивши його на канікули до родичів у село. «У заслання. На каторгу. Без Інтернета й комп'ютера». – так думає Владик. Проте він навіть не сподівався, що його життя так круто зміниться: він матиме справжніх і надійних друзів, а не віртуальних, стане активним членом команди, відповідальним, готовим допомогти.

Перший, з ким познайомився Владик, був Віктор на прізвище Квітка, якого всі називали Квітиком. Він був «на

власному транспорті». Але Владик не одразу навіть збагнув це і «йому було незручно й шкода до сліз, що ось цей хлопець, із яким так легко й просто говорити про все на світі, прикутий до крісла якоюсь невідомою хворобою. Це здавалося жахливо несправедливим». Квітик з дитинства хворів на ДЦП. Але намагався ні в чому не відставати від хлопців. Його друзями були: «геніальний винахідник» Мирчик, спортсмен Бодя, малий Андрійко, нерозлучні друзі Сір і Сашко, а тепер і Владик, який став Славком. Квітик вчився краще за всіх, але ніколи не задавався і допомагав іншим. «Коли грали в футбол, був арбітром, і плавав, і в водяного квача грав, взагалі був душею компанії». Хлопець пам'ятав настанову лікаря – не жаліти себе і тренуватися до сьомого поту. А коли побачив по телевізору передачу про те, що такі як він діти виліковувалися катаючись на конях, найбільшою мрією Квітика стало також навчитися ходити. Про це він розповів Мирчику, який «до всього підходить по-науковому». Хлопець і в район з'їздив, і знайшов різну інформацію та спеціальний фільм про цю іпотерапію. І компанія друзів таємно від дорослих почала справжнє лікування Квітика. І кінь для цього підходящий знайшовся – спокійний довгожитель Михайло Іванович. Чи ж вдасться хлопцям допомогти другові?

Космовська Б. Позолочена рибка : повість / Б. Космовська ; пер. з пол. Б. Антоняк ; дизайн обкл. Н. Кушнір. – 2-ге випр. вид. – Львів : Урбіно, 2017. – 170, [1] с.

Відома польська письменниця намагається в цій книжці, як у всіх її творах для підлітків, бути максимально щирою і не боїться говорити про складні і болючі речі: розлучення батьків, хворобу і смерть близької людини, анорексію, першу закоханість, проблеми з алкоголем та наркотиками, бідність тощо. Головна героїня повісті – Аліція поступово вчиться розуміти батьків, які розлучили-

ся, намагається спілкуватися з новою татовою дружиною, допомагає вирішувати проблеми своєї найкращої подруги, робить неабиякі успіхи у фотографуванні. До неї приходять перше кохання. Та всі проблеми і хвилювання ніщо порівняно з тим, що трапилося в новій сім'ї батька. Захворів на рак її зведений п'ятирічний братик Фридерик, якого вона називає Ящіркою і любить понад усе. Щойно дізнавшись про це, Аліція одразу пропонує його матері: «Я читала в інтернеті, що зараз роблять різні трансплантації. І що донором найчастіше стає хтось із найближчої рідні. Я могла б, – Аліція благально глянула на Клаудію. – Я справді дуже цього хочу... Я здорова й сильна...».

З великим хвилюванням читаються сторінки книжки, де йдеться про відвідування Ящірки в лікарні, – і безпорадність дівчини в намаганні полегшити страждання маленького братика, і її вигадливість, і багато любові. Рибка, яку вона подарувала братику, звичайно ж не була золотою і не з казки, де вона виконує всі бажання. І все ж вона децю втішила малого Фридерика.

Кулідж С'юзен. Невгамовна Кейті / С'юзен Кулідж [С.Ч. Вулсі] ; з англ. пер. В. Чернишенко ; обкл. А. Каруф. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2013. – 191 с.

Сара Чаунсі Вулсі писала свої захоплюючі книжки про неугамовну Кейті під псевдонімом С'юзен Кулідж. Письменниця народилася у 1835 році в США. Родина Вулсів мала власний будинок, кусок землі зі струмочком і горіховим гайком. Сара була найстаршою в родині і мала ще трьох сестричок і двох братиків. Вона була міцною і запальною дівчинкою, саме такою як найвідоміша героїня її популярних книжок Кейті Карр. Та й мала вона стільки і таких же з виду братиків і сестричок як і Сара Вулсі. Мабуть тому так переконливо і реалістично зображено сім'ю Кейті в цій книжці.

У цих дітей не було мами, вона померла, коли чотирирічний Філ був ще маленьким. Дітьми опікувалася тітка Іззі, таткова сестра. Татко був лікарем і часто пропадав на роботі. Дванадцятирічна Кейті частенько була трохи розпатлана, а її сукня – зіжмакана й подерта. Загалом Кейті була «милим і добрим дівчам і, попри всю свою безвідповідальність, щотижня планувала зробити силу-силенну добрих справ». Вона вигадувала дивовижні ігри та забави для своїх братиків та сестричок і часто додавала клопоту своїй тітці. Та одного разу сталося лихо: вона впала з гойдалки і втратила здатність ходити. Неймовірно важко було цій занадто рухливій дівчинці лежати в ліжку. Проте завдяки рідним та сильній волі, Кейті перемагає недугу і навіть стає опорою для всієї родини у важкі часи, коли померла тітка Іззі.

Якщо ти, читачу, полюбив цю веселу і вигадливу дівчинку, прочитай і наступну книжку про неї «Невгамовна Кейті в школі».

Маршалл А. Я вмію стрибати через калюжі : повість / А. Маршалл ; пер. М. Пінчевського. – Київ : КМ-Букс, 2016. – 254, [1] с. : іл.

Книжка відомого австралійського письменника автобіографічна, хоч деякі події та образи її художньо осмислені. Алан Маршалл розповідає про своє дитинство, сповнене постійної боротьби з важким недугом. Та попри це письменник вважав повість своїм найкращим твором.

Алан в дитинстві захворів на поліомієліт – дитячий церебральний параліч – і в нього були скалічені ноги. Та цілеспрямованість і сила волі допомогли хлопцеві бути нарівні зі своїми однолітками і в навчанні, і в повсякденному житті, і в дитячих забавах – навіть де в чому випередивши інших. Особливо хвилююче читаються сторінки повісті, де розповідається

про перемогу Алана над своїм однокласником у паличному бою, про спуск разом з друзями у кратер згаслого вулкана, про навчання з плавання у крижаному озері, куди навіть дорослі не заходили; захоплення мисливством і рибалкою, навчання верховій їзді, про успішне складання екзамену та можливість вчитися на бухгалтера і водночас на письменника. При цьому, Алан зізнається: «Я ніколи не почував себе безпорадним. Я сердився, але знов-таки не тому, що неспроможний був ходити чи лазити... ні моя злість була спрямована проти Іншого Хлопця. Інший Хлопець був завжди зі мною. Він був моїм двійником, кволим, плаксивим, боягузливим двійником, що весь час блавав мене зглянутися на нього, весь час стримував мене, страхаючи всілякими небезпеками... Щоразу, як треба було щось вирішувати, мені доводилося долати його опір. Я сперечався з ним, коли він уперто стояв на своєму; зрештою відштовхував його і йшов своїм шляхом. Він був невіддільний від мене й шутильгав на милицях. Я ходив окремо від нього, здоровими і дужими ногами». І допомагала Алану в цьому його родина. Сміливий об'їждчик коней і мудра людина його батько, звертаючись до матері, казав: «Ми повинні гартувати його, Мері. Нехай вчиться витримувати удари в обличчя, хоч би які болючі вони були... Час уже думати не про дитину, а про дорослого і про його майбутнє».

Ніцой Л. Дві бабуськи в незвичайній школі, або Скарб у візку : кн. для читання в родинному колі / Л. Ніцой ; мал. Е. Елліс. – Київ : Самміт-Книга, 2017. – 190, [1] с. : іл.

Любомирчик, Василюк і Олежка – головні герої нової книжки української дитячої письменниці – з дитинства дружать, вчать в одному класі, живуть в одному будинку, і батьки у них науковці. Батьки Люби і Васи у відрядженні за кордоном, а живуть вони з бабусями. Батьки Олежки заклопотані тим, що придумують ліки для синочка, щоб

його та багато інших дітей у світі підняти на ноги. Олежка – це звичайнісінький хлопчик, який захворів ще в першому класі і, поки його ноги відмовилися ходити, всюди їздить у візку. «Я не інвалід, я нормальний! – заявляв Олежка. – Просто замість ніг – колеса!» У нього в голові «є відповіді на всі запитання чи майже на всі. Він дуже розумний. Найрозумніший у їхній школі, та що там у школі – у місті! Коли з Олежкою сталася біда, і він не зміг відвідувати школи, то вчителі не відмовилися від нього. Вони стали щодня ходити до хлопчика й викладати йому вдома». Адаже школа будувалася давно і не була пристосована для учнів, що користуються візками. Однокласники про хлопця теж не забули і він був у курсі всіх шкільних подій.

А події розгорталися справді цікаві. Одного вихідного дня всі учні з батьками зібралися ранком біля школи, щоб їхати на пікнік, а вчителі разом з директором школи, як крізь землю провалилися. Як вияснилося потім, не те що провалилися, а спустилися під землю і не з власної волі. А наші герої Люба, Вася і Олежка, шукаючи їх, неочікувано для себе, спустилися в підземелля прямо з коридору школи, яка раніше була палацом багатого барона. Олежка читав легенду про барона, його одруження з україankoю, будівництво палацу і заховані скарби. Чи вдасться дітям віднайти ці багатства?

Паласіо Р. Дж. Диво / Р. Дж. Паласіо ; пер. з англ. С. Колесник. – Харків : Vivat, 2016. – 367 с. – (Світовий бестселер).

Роман американської письменниці багато в чому схожий на казку, де головний герой переборює багато труднощів і врешті-решт його жде винагорода. І навіть попри такий передбачуваний фінал, книжка не є казкою, бо її головний герой десятирічний Огест Пуллмен, на жаль, не зможе стати інакшим. Він з народження страждає на рідкісну форму генетичної мутації: у

нього практично немає обличчя і 27 операцій, які він переніс, лише трішки покращили його зовнішність. Обличчя його залишилося спотвореним і завжди знаходилися ті, які сахалися при зустрічі з ним. І все ж диво таки сталося: Огест навчився жити зі своєю незвичайністю, а до нього – цікавого хлопчика, який обождює «Зоряні війни», комп'ютерні ігри, морозиво, костюмовані свята, любить читати книги, вчиться краще за інших і, до того ж, має прекрасне почуття гумору – потягнулися з часом і діти, і дорослі. Але то з часом, а до п'ятого класу Оггі навчався вдома. У нього щирі і люблячі батьки та сестра. А слова «я тебе люблю» у цій сім'ї не просто слова. У батьків Огеста вистачає тепла і любові не тільки на власного сина, а й на його друзів та їхніх батьків.

Справжні випробування, розчарування, сумніви, переживання чекали на Огеста, коли він пішов у школу. Однак, з властивим йому почуттям гумору і сильним характером, хлопець зумів протягом першого року навчання у школі добитися неабияких успіхів та знайти справжніх друзів. «Кожен має почути овації, адже принаймні раз у житті ми всі перемагаємо світ», – вважає авторка цього роману.

Читаючи книжку, ти непомітно для себе станеш співучасником у боротьбі героїв за своє місце у шкільному колективі. На її сторінках знайдеш багато повчального у людських стосунках. Не пропусти! А ще знято художній фільм за цим твором. Чи він такий же захоплюючий як і книжка?

Портер Е. Поліанна ; Поліанна виростає : роман / Е. Портер ; пер. з англ. В. Панченко ; худож. В. Коверзнева, Ю. Богачов. – Київ : Рідна мова, 2017. – 478, [1] с. : іл., портр. – (Шедеври дитячої літератури рідною мовою).

Роман про незвичайну дівчинку Поліанну, написаний майже століття тому американською письменницею, став відомим на половині земної кулі. Поліанна навчила і дорослих, і дітей «грі у ра-

дість», вселила віру в свої сили і змусила замислитись над тим, як ставитися до труднощів у житті, до самих себе й до людей, які тебе оточують.

В одинадцять років дівчинка стала сиротою і переїхала жити до своєї тітки, яка не надто на неї й чекала. Проте ні тітонька Поллі, ніхто інший не зміг встояти перед невичерпним оптимізмом Поліанни і її намаганням знайти в найнесприятливіших обставинах у житті тільки позитивне і хороше. Дівчинка допомогла змінитися Джону Педлтону – відлюдьку, який сам жив у великій садибі і ні з ким не розмовляв, хворій місис Сноу, якій нічим не можна було догодити, своєму ровеснику Джиммі, який втік із притулку і шукав заробітку та місця проживання, лікарю Томасу Чілтону і тітоньці Поллі, які посварилися ще п'ятнадцять років тому і ніяк не могли помиритися та багатьом-багатьом іншим. Тому, коли з Поліанною трапилося нещастя – її збила машина, у неї відмовили ноги і дівчина лежала прикута до ліжка – все містечко хвилювалося за її здоров'я, кожен намагався чимось допомогти. А Поліанна, навіть в цій ситуації раділа, що ціле місто грає у її гру і ціле місто радіє: «Тітонько Поллі, тепер у мене є з чого радіти! Я рада, що раніше все-таки ходила! Якби я не ходила, то не навчила б їх гратися!» Поліанні вдалося вилікуватися і стати на ноги. Ця дівчинка не змінилася. І письменниця в другій книжці роману розповідає, як Поліанна знову допомагає іншим – самотній пані Кер'ю, у якої пропав її небіж, хлопчику на ім'я Джеймі, який рухається у кріслі на колесах та іншим випадковим знайомим. Якщо й ти хочеш навчитися «гри в радість», сподіватися найменшому промінчику надії, запалитися оптимізмом Поліанни – ця книжка для тебе.

Радущинська О. Метелики в крижаних панцирах / О. Радущинська ; фото на обкл. Х. Штурмак ; дизайн обкл. Н. Гайдучик. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2015. – 159 с. : портр.

Герої цієї книжки – сучасні підлітки, які відстоюють своє «я» у світі дорослих. Вони схожі на барвистих метеликів, які одягнули на себе крижані панцири і ховають

свої комплекси і страхи перед життєвими проблемами. У Сашка, Санька і Артема було б значно менше проблем, якби вони не взялися доказувати один одному свою хоробрість, і не залізли вночі до чужого будинку та не вкрали гроші. Соромно перед дорослими і перед своєю ровесницею Яриною, яку налякали під час крадіжки. Артем першим вибачився і зрозумів, що йому цікаво розмовляти з дівчиною – вона має почуття гумору, добре знає

комп'ютер, сумлінно вчиться і може підтримати розмову про ровесників, фільми і акторів, історію і літературу. Проте після страшної аварії, в якій загинули її батьки і двоюрідний брат, у Ярини немає можливості вчитися разом з однолітками. Вона вижила, але змушена пересуватися в інвалідному візку. Через тривале лікування, дівчина складає іспити екстерном, вчиться самотійно та з тіткою. Але тепер у неї є друзі, які часто навідуються поспілкуватися і, навіть, на дискотеку запросили. Але чи зможе вона, перебуваючи у панцирі зі страху перед людським нерозумінням, витримати оті погляди, перешіптування за спиною? Разом з Яриною читачам доведеться пережити багато і драматичних епізодів, і радісних подій. А ті, хто дочитає книжку до кінця, будуть нагороджені відчуттям причетності до незвичайного злету людської доброти, щирості та жертвності. Вони прочитають, як вперше в житті Ярина буде танцювати на сцені разом з Артемом для всіх і задля свого майбутнього. «Дівчина була схожа на метелика, що виборсався з кокону і ось-ось змахне барвистими крильцями. Вона ще не вповні освоїлася з цим новим образом, проте набула самотійності й впевненості».

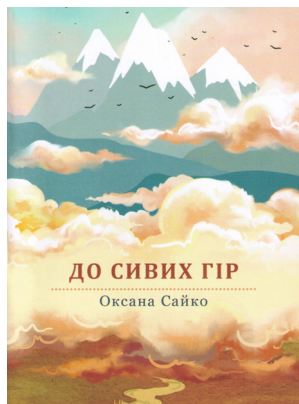
Сайко О. До сивих гір : повість / О. Сайко // До сивих гір : [повісті] / О. Сайко. – Львів, 2015. – С. 3-62.

У повісті української письменниці змальовано п'ятнадцятилітню дівчину Яську із беззахисною, чистою душею в

часто жорстокому, немилосердному, духовно сліпому й глухому людському світі. «Очі її були великі-великі, в них часто можна було побачити щось схоже на переляк, а в погляді – щось від немовляти, яке вперше глянуло на той світ і здивувалося йому. Міцно вчепившись за худенькі плечі, тягарем тримався незугарний горб, викривлюючи її спину, спираючи дихання».

Ця Божа пташка лагідна, ніжна, чуйна і живе серед своїх фантазій. У неї є свій сховок під розлогою калиною поблизу старої хати, де ніхто її не бачить і не насміхається, не називає горбункою, не кидає услід камінням чи пилюкою, як це робили діти, не проводить насмішкуватим поглядом та зітханнями, як це робили дорослі. Яська уявляла собі, що то її хатина і вона в ній господиня. А ще розмовляла із калиною і вірила, що вона її чує, бо мама колись розповідала їй казку про дівчину, яка перетворилася на калину. Мама жаліла Яську, з нею було спокійно, добре і просто, а коли її не стало, тато одружився вдруге і дівчині стало жити важче. Вона намагалася догодити мачусі і допомагала по господарству, але в неї не завжди виходило добре. Мачуха сердилася і карала її за провини. А ще кривдив її зведений брат Ілько. Та одного разу її життєва дорога переплелася з односельцем Михайлом. Вони були схожі з ним – не такі як усі – інші. Вона знала, що він не сміятиметься з неї. Він один сприймав її такою, як вона є, і ставився до неї як до рівної собі. Та згодом Михайла не стало. І Яська вже вдруге вирішила йти до матері, до сивих гір: «Вона, як вмирала, казала, що туди піде. Ті гори високі-високі, а вона сидить собі на вершечку, рукою тримається неба та й усміхається до Бога, а довкола бавляться ангелики...».

Книжка читається одним подихом. Щирість і майстерність оповіді загартовують душу, зачіпають її найпотаємніші струни.

Сайко О. Птахи завжди повертаються : повість / О. Сайко. – Київ : Академія, 2017. – 125 с.

Історія, що трапилася з головною героїнею повісті Оленкою, не поодиноким і в реальному житті. На останньому році навчання в школі дівчина опинилася у божевільні. Вона не пам'ятає, як туди потрапила.

Пізніше автор розповідає про трагедію, яка привела її до божевільні. Але спочатку вона розповідає більше про Оленку. У школі дівчина почувалася чужою і якоюсь несправжньою. Напевно її там сприймали такою, якою вона насправді не була, і це викликало її відчуження. Вона була завжди непомітною, байдужою до всього і вчилася погано. А все це не тому, що не було здібностей, а тому, що бракувало впевненості в собі та амбіцій. Оленка була надто сором'язлива і вразлива, завжди трималася осторонь від однокласників, гостро відчуваючи свою інакшість. Вона мала пристрасть розповідати собі вигадані самою ж казки і безтурботні історії, які допомагали їй забувати про якусь прикрість. А ще дівчину вабив загадковий продавець солодошів, який дивно розмовляв і дивно мовчав та власноруч випікав тістечка і годував ними птахів.

У божевільні, куди вона потрапила, кожен перебував у своєму світі, який був цілком реальним та правдивим. Тут не було місця брехні, фальші та нещирості. Олена розуміла цей світ і їй не було зле. А коли юна дівчина опинилася за брамою божевільні, перед нею виникло багато дорослих запитань: що, коли вона не знайде там ні розуміння, ні любові, ні готовності допомогти? Чи лишиться вона відвойовувати своє місце під сонцем, чи повернеться – як птаха, яка завжди повертається із вирію, – туди, де її розуміли, де вона була потрібна?

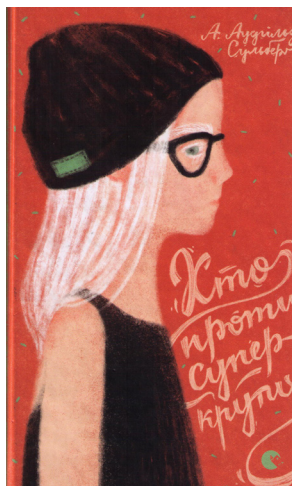
Солнце не умеет светить наполовину : альманах / И. Будз, ил. – Киев : Саммит-Книга, 2017. – 82, [1] с. : ил., портр.

Книжка цікава тим, що її автори особисто знайомі зі своїми героями – дітьми з інвалідністю. Це вони надихнули майстрів слова написати ці історії, сповнені любові, оптимізму і не-підробної віри в перемогу людського духу. Кожна розповідь – то життя дітей таких різних і разом з тим по-дитячому схожих, сповнене радості і смутку, перемог і невдач, боротьби і надії на шляху до омріяних вершин. Назавжди запам'ятається тобі дев'ятирічний Ігор («Горобчик») – унікальний хлопчик, хворий на аутизм, з абсолютним слухом і незвичайною цікавістю лише до одних іграшок – паровозиків, що й стало потім його професією – машиніст електро-воза; життєрадісна, з яскраво-рудим волоссям дівчина Надія («Солнце не умеет светить наполовину»), що розмовляє з Сонцем і, не дивлячись на ДЦП, вчиться в університеті, дарує всім віру в себе, запалює діяти і йти вперед до своєї цілі, не дивлячись ні на біль, ні на втому; чемпіонка з плавання у паралімпійських іграх Христина («Танцюючи з тінню»), яка, маючи ваду слуху, тренувалася з семи років, щоб подолати найвищу вершину і разом з тим знайшла своє кохання; дівчинка Аня («Сонячні діти»), яка хвора на синдром Дауна, вчиться у звичайній школі, любить тварин і музику і, як пишуть автори про сонячних дітей, що вони «зможуть своїм добром, талантами вилікувати та захистити втомлену від зла планету». Інші не менш цікаві розповіді чекають на тебе в книжці.

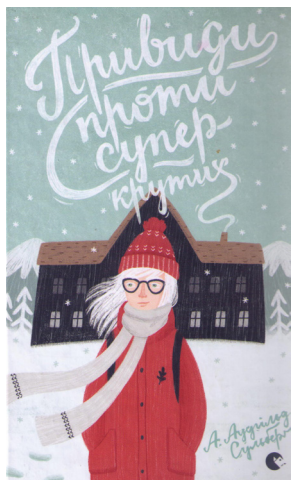
Сульберґ А.Аудгільд. Хто проти суперкрутих / А. Аудгільд Сульберґ ; пер. з норвез. Н. Іваничук ; обкл. А. Стефурак. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2016. - 203 с. : іл.

Сульберґ А.Аудгільд. Привиди проти суперкрутих / А. Аудгільд Сульберґ ; пер. з норвез. Н. Іваничук ; обкл. А. Сте-

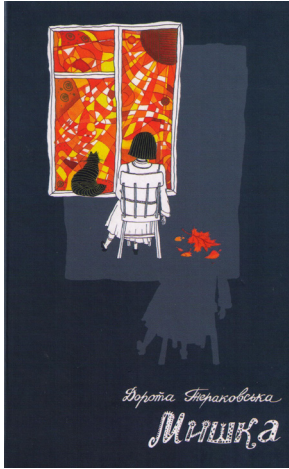
фурак. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 194, [1] с. : іл.

Анне Беа – дванадцятилітня героїня від імені якої ведеться розповідь у повістях норвезької письменниці, вважає себе потворою. Сама дівчина пояснює: «У мене така штука, альбінізм називається... У моїй шкірі набагато менше пігменту, ніж у решти людей. По суті, зовсім немає. Тому я така бліда. І волосся біле. Через це погано бачу...». У школі на неї дивляться співчутливо. Ті, хто не знає її імені називають Альбіноскою. Дівчина намагається сидіти вдома, бо не любить, коли на неї витріщаються. Особливо відверто з неї глумляться три суперкруті однокласниці. І якби не найкращий друг, справді рідна душа Нільс, її життя було б зовсім нестерпним. У його присутності Анне Беа завжди почувається дотепною, їй не так прикро, коли інші вважають її затурканою дурепою. Хлопець немов спонукає її бути собою, такою, як вона, власне, є. І, лише він один знає про Маґнуса, який їй так подобається. Це заради Маґнуса Анне Беа

з допомогою Нільса і тітоньки Муни готова дати відсіч трьом суперкрутим однокласницям. І нагода для цього є – у школі проводять Конкурс талантів. І одна із суперкрутих – Тея, яка не має ніякого таланту до співу, буде солісткою у музичному гурті Маґнуса. І тут, Анне Беа згадала, як вона в молодших класах успішно співала в хорі. З допомогою тітоньки Муни, діти організували музичний гурт «Темна конячка». Почалися хвилюючі дні репетицій, а потім не менш хвилюючий виступ на конкурсі, поїздка всім класом в гори і

таємниця колишнього покинутого готелю, де блукає привид. І, якщо ви готові йти з Анне Беа проти суперкрутих до кінця, ці найбільш цікаві сторінки книжок для вас.

Тераковська Д. Мишка : повість / Д. Тераковська ; пер. із пол. Дзвінки Матіяш ; худож. Н. Пастушенко. – Київ : Грані-Т, 2013. – 358 с. : іл.

Книжка польської письменниці дуже непроста, болісна і разом з тим неймовірно життєствердна. «Маленький монгол», «мумі-тролик», нарешті, Мишка – так називала Єва свою новонароджену доню Марисю. Мишку польською звати почварка – личинка, яка має перетворитися на красивого метелика. Дівчинка народилася з найважчою формою синдрому Дауна. Але Єва, незважаючи на протести чоловіка і рекомендації лікарів, не залишила Мишку в лікарні, а забрала її додому. З незвичайною теплотою описує письменниця зростання і внутрішній світ Мишки – дитини, яка потребувала незвичайної любові до себе і мала неймовірну здатність пробуджувати любов в інших. Тато Адам, хоч і віддалився від дружини з дочкою в своєму кабінеті, спостерігав крадькома за Мишкою і «...зздри в Єві. Зздри в її складним, але глибоким почуттям, котрі малювалися у неї на обличчі, коли вона дивилася на Мишку. Навіть, коли це були лише роздратування, смуток чи гнів». А Мишка теж помічала тата, уважно слухала музику, яка линула з його кабінету, і одного разу навіть затанцювала для нього. Дівчинка сподівалася, що тато помітить і зрозуміє, як легенько і прегарно вона танцює, то тільки її тіло не слухається і тримає її на підлозі зали. У чудернацькому бурмотінні Мишки тато розрізнув мелодію з симфонії, яку він часто слухав і був вражений. Адам зрозумів, що «ця маленька ущербна істотка має такі самі потреби, як і всі, що вона може відчувати те саме, хоча інакше, а навіть, що вона може відчувати сильніше. Просто панцир її скаліченого тіла позбавляє її свободи...»

Єва навчила Мишку всього, що іншим дітям давалося легко. І що більше зусиль вона докладала до навчання, то більша була її радість. І за це Єва щодня отримувала довірливу усмішку дочки і її любов. Згодом Мишки не стало. Але чи зможуть батьки забути ту любов, яку вона принесла в їхнє життя?

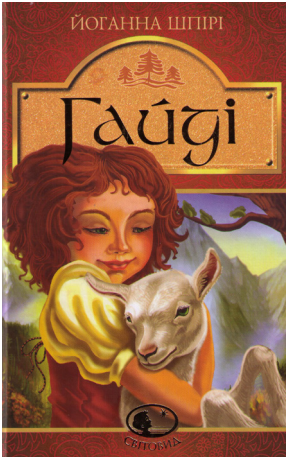
Шмітт Е.-Е. Оскар і рожева пані : повість / Е.-Е. Шмітт ; з фр. пер. О. Борисяк. – Львів : Кальварія, 2006. – 95 с. – (Сучасна французька література).

Історія десятирічного хлопчика Оскара хворого на рак змальована одним із найпопулярніших французьких письменників у формі його листів і не до свого однокласника чи товариша, а до Бога – єдиного, хто розуміє усе, що він відчуває. А порадила писати листи рожева пані, яка тільки для Оскара була Бабцею-Ружою та незаперечним авторитетом. Бабця-Ружа запропонувала ділитися з Господом думками та переживаннями і щоразу просити про одну послугу. Вона переконала хлопця: «Щоразу як ти віритимеш у нього, його існування ставатиме вірогіднішим. Якщо будеш наполегливим, він почне існувати у всій повноті. І творитиме для тебе добро». Завдяки уяві та фантазії, яка водночас містила у собі і смак правди, і смак витівки, рожева пані допомогла Оскарові прожити гідно життя до останніх днів. Вона затіяла з хлопчиком гру: він проживав одну добу, кажучи собі, що цей день дорівнює десятиєм рокам. Таким чином, Оскар зміг відчути і безтурботне дитинство, і бентежну юність, і зрілість, з одруженням, дорослими проблемами та кризою середнього віку, і неминучу старість.

Хоча в повісті розповідається про сумне та важке в житті, про смерть, та водночас ця книжка – про уяву, яка допомагає жити, про красу життя і його швидкоплинність. Автор устами свого героя підштовхує нас до роздумів: «...життя – таки дивний дарунок. Спершу ми перебільшуємо:

вважаємо, що подароване нам життя вічне. Згодом ми ним легковажимо, нам здається, що воно пuste, надто коротке, ми майже готові позбутися його. Нарешті ми усвідомлюємо, що це – не дарунок, а лише позика. Тоді ми намагаємося заслужити його».

Театральна постановка за цією життєствердною книжкою ось уже кілька років не сходить зі сцен України та найвідоміших театрів світу.

Шпірі Й. Гайді : повість / Й. Шпірі ; пер. з нім. Р. Матієва ; іл. Д.В. Сміт ; вступ. слово І. Дем'янової. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2014. – 237 с. : іл., портр. – (Світовид : бібліотека світової літератури для дітей у 100 томах. Сер. 2. Література ХІХ століття).

Уже другу зиму Гайді весело і безтурботно жила з дідусем на полонині в Швейцарських Альпах. Восьмилітня дівчинка відчувала себе щасливою, чекала приходу весни, коли можна буде пасти кізок разом з Петрусем. Кози настільки до неї звикли, що бігали за нею, як песики, а коли чули її голос, мекали від радості. Відтоді, як після смерті батьків і проживання в чотирьох стінах, опікувана чужою бабунею, а потім тітонькою, допитлива і кмітлива Гайді потрапила в гори, вона багато чому навчилася у дідуса та всім своїм маленьким серденьком полюбила гори і людей. Але дівчинці випало інше: тітонька забирає її в місто у багату родину Заземаннів, у яких панночка прикута до інвалідного візка, а Гайді повинна стати її подружкою. Гайді справді оживила і розвеселила життя в чужій сім'ї, подружилася з хворою Кларою, але сама згодом почувалася пташкою в клітці і від затамованої туги за дідусем і горами ледь не померла. Вчасно помітив це лікар Кляссен і Гайді, яка разом з Кларою навчилася читати та здобула багато інших побутових і життєвих навичок, повернулася в гори до дідуса. А родина Заземаннів і, зокрема, Клара не

змогли забути маленьку Гайді з її великим люблячим серцем. Вони посилали їй подарунки, а згодом приїхали в гості на полонину. Чисте повітря, молоко від найкращої кізки, турбота дідуся і Гайді зробили неймовірне – Клара встала з інвалідного візка і почала ходити. Як все те сталося – з незвичайною приємністю прочитаєте самі.

Цю книжку швейцарська письменниця опублікувала ще в 1880 році. Але її читають в усьому світі ще й сьогодні. А Швейцарію, завдяки Йоганні Шпірі, у світі сприймають як «Батьківщину Гайді». В театрі ставлять вистави за цією повістю, а туристи приїжджають у місця, що змальовані у книжці. В Маєнфельді облаштована «Полонина Гайді», де туристів зустрічає Вуй з полонини.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК АВТОРІВ І НАЗВ

Бабкіна К. Гарбузовий рік	5
Бабкіна К. Шапочка і Кит	6
Бачинський А. 140 децибелів тиші	14
Бернетт Ф.Х. Таинственный сад	15
Вілсон Д. Вечірка з ночівлею	16
Гаґеруп К. Золота вежа	17
Гальєго Р. Біле на чорному	18
Геддон М. Загадковий нічний інцидент із собакою	19
Грін Д. Провина зірок	20
Думбадзе Н.В. Я бачу сонце	21
Елліотт Р. Просто тому що	7
Єгорушкіна К. Будиночок з води	8
Корнієнко Т.Г. Недоторка	22
Короленко В.Г. Сліпий музикант	23
Коршунова А. Комп і компанія	24
Космовська Б. Позолочена рибка	25
Кулідж С'юзен. Невгамовна Кейті	26
Луцевська О. Авіа, пташиний диспетчер	9
Маршалл А. Я вмію стрибати через калюжі	27
Мориквас І. Магда і вітер	9
Ніцой Л. Дві бабуськи в незвичайній школі, або Скарб у візку	28
Осмоловська О. Сонце в озері твоєму	10
Паласіо Р.Дж. Диво	29
Портер Е. Поліанна ; Поліанна виростає	30
Радушинська О. Метелики в крижаних панцирах	31
Романчук О. Соловейко з одним крилом	11
Сайко О. До сивих гір	32
Сайко О. Птахи завжди повертаються	34
Солнце не умеет светить наполовину	35
Сульберґ А.Аудгільд. Хто проти суперкрутих	35
Сульберґ А.Аудгільд. Привиди проти суперкрутих	35
Тераковська Д. Мишка	37
Черкасенко С. Маленький горбань	12
Шмітт Ерік-Емманюель. Оскар і рожева пані	38
Шпірі Й. Гайді	39

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК ХУДОЖНИКІВ-ІЛЮСТРАТОРІВ ТА ОФОРМЛЮВАЧІВ КНИГ

Богачов Ю.....	30
Богданець М.....	21
Борігард В.....	9, 22
Бочко А.....	14
Будз І.....	35
Бутковська О.....	10
Гайдучик Н.....	31
Герасимова К.С.	7
Гижа О.....	11
Елліотт Р.....	7
Елліс Е.....	28
Каруф А.....	26
Кастер Ш.О.....	15
Коверзнева В.....	30
Крамар Р.....	16
Кудиненко Т.....	12
Кушнір Н.....	25
Мицкевич Н.....	24
Мориквас І.....	9
Московченко О.....	17
Осадко Г.....	16
Пастушенко Н.....	37
Пилипчатіна Ю.....	5, 6
Рудська М.....	8
Сміт Д.В.....	39
Стефурак А.....	35
Штурмак Х.....	31
Ясінська Ю.....	23

ЧИТАЄМО ТОРКАЮЧИСЬ

(Видання шрифтом Брайля)

ДЛЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ТА УЧНІВ 1-4 КЛАСІВ

Андерсен Г.К. Снігова королева [шрифт Брайля] / Г.К. Андерсен. – Київ : Антологія, 2017.

Бабкіна К. Гарбузовий рік [шрифт Брайля] / К. Бабкіна. – Харків : ПОГ «СОЦІНТЕЛ», 2015.

Бабкіна К. Шапочка і кит [шрифт Брайля] / К. Бабкіна. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 81 с.

Бабкіна К. Шапочка і Кит [шрифт Брайля] / К. Бабкіна. – Харків : ПОГ «СОЦІНТЕЛ», 2016.

Вдовиченко Г. Засинай [шрифт Брайля] : вечір. історії для маленьких. Прокидайся: ранк. історії для маленьких / Г. Вдовиченко ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 16, 18 с. зустрічна пагінація. – Книга перекрутка.

Вдовиченко Г. 36 і 6 котів [шрифт Брайля] : вусато-хвостата історія для дітей : у 2 ч. / Г. Вдовиченко ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ : Вид-во Старого Лева, 2017. – 2 ч.

Вдовиченко Г. 36 і 6 котів-детективів [шрифт Брайля] : у 2 ч. / Г. Вдовиченко ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ : Вид-во Старого Лева, 2018. – 2 ч.

Воронина Леся. Прибулець з Країни Нямликів [шрифт Брайля] : повість / Леся Воронина. – Київ : Грані-Т, 2011.

Гербіш Н. Мандрівки з Чарівним Атласом: Венеція [шрифт Брайля] / Н. Гербіш. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 68 с.

Гербіш Н. Одного разу на Різдво [шрифт Брайля] / Н. Гербіш ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 30 с.

Григоренко Грицько. Королівна-Крихітка та Киць-Киць [шрифт Брайля] / Грицько Григоренко. – Львів: Ресурс. центр НУ «Львівська політехніка», 2015.

Григорук А. Чим хата багата [шрифт Брайля] / А. Григорук . – Київ : НІКЦ УТОС, 2016.

Дерманський С. Крамничка тітоньки Мальви [шрифт Брайля] / С. Дерманський. – Харків : ПОГ «СОЦІНТЕЛ», 2017.

Дерманський С. Чудове чудовисько [шрифт Брайля] / С. Дерманський. – Київ : Освіта, 2017.

Думанська О. Марійчині пригоди [шрифт Брайля] : зб. оповідань / О. Думанська. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2016. – 64 с.

Золота гора [шрифт Брайля] : укр. фантаст.-пригод. казки : в 2 кн. – Київ, 2017. – 2 кн.

Ільченко О. Таємниця старої обсерваторії [шрифт Брайля] / О. Ільченко. – Київ : Грані-Т, 2011.

Калинець І. Сімейка [шрифт Брайля] / І. Калинець. – Львів: Ресурс. центр НУ «Львівська політехніка», 2016.

Керролл Л. Аліса в країні чудес [шрифт Брайля] / Л. Керролл. – Київ : Освіта, 2016.

Кіплінг Р. Мауглі [шрифт Брайля] / Р. Кіплінг. – Київ : Освіта, 2017.

Колобок [шрифт Брайля] : нар. казка. – Київ : Освіта, 2015. – (Світ моїх казок).

Кротюк О. Чап-чалапу, гусоньки! [шрифт Брайля] / О. Кротюк. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2016. – 15 с.

***Лисичка і журавель** [Шрифт Брайля] : укр. нар. казка / худож. О. Вишневська. – Київ : Ресурс. центр «Безбар'єрна Україна», 2014. – 23 с. : іл.

Ліндгрєн А. Малий і Карлсон [шрифт Брайля] / А. Ліндгрєн. – Київ : Антологія, 2017.

Луцевська О. Про кита [шрифт Брайля] / О. Луцевська. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2016. – 24 с.

Матіяш Б. Казки Різдва [шрифт Брайля] / Б. Матіяш. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2016. – 22 с.

Мілн А. Вінні-Пух та його друзі [шрифт Брайля] / А. Мілн. – Київ : Освіта, 2017.

Міхаліцина К. Бабусина господа [шрифт Брайля] / К. Міхаліцина. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2016. – 14 с.

Міхаліцина К. Хто росте у парку [шрифт Брайля] / К. Міхаліцина, О. Була ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 20 с.

Прохасько Т. Життя і сніг [шрифт Брайля] / Т. Прохасько, М. Прохасько. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 25 с.

Ріпка. Курочка Ряба [шрифт Брайля] : нар. казки. – Київ : Освіта, 2015. – (Світ моїх казок).

Роздобудько І. Ірен Роздобудько про Блеза Паскаля, Вольфі Моцарта, Ганса Андерсена, Катрусю Білокур, Чарлі Чапліна [шрифт Брайля] / І. Роздобудько. – Київ : Грані-Т, 2007. – (Життя видатних дітей).

Рукавичка. Колосок [шрифт Брайля] : нар. казки. – Київ : Освіта, 2015. – (Світ моїх казок).

Рутківський В. Гості на мітлі [шрифт Брайля]: казкова повість : у 3 кн. / В. Рутківський ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ : Вид-во Старого Лева, 2017. – 3 кн.

Савка М. Босоніжки для стоніжки [шрифт Брайля] / М. Савка. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 59 с. + CDR.

Савка М. Тихі віршики на зиму [шрифт Брайля] / М. Савка ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Львів : Вид-во Старого Лева, 2017. – 28 с.

Свідзінський В. Чудесна тростка : казки [шрифт Брайля] / В. Свідзінський. – Київ: Грані-Т, 2011.

Скоромовки [шрифт Брайля]. – Львів: Ресурс. центр НУ «Львівська політехніка», 2016.

Сучасна дитяча поезія [шрифт Брайля] : зб. віршів. – Київ : Грані-Т, 2011.

Українські народні казки [шрифт Брайля] : в 2 т. / упоряд. Г. Макаренко. – Київ : НІКЦ УТОС, 2015. – 2 т.

Фіалко Л. Подорож старим Луцьком [шрифт Брайля] / Л. Фіалко : іст.-краєзнав. вид. – Луцьк, 2017.

Франко І. Грицева шкільна наука [шрифт Брайля] / І. Франко . – Львів: Ресурс. центр НУ «Львівська політехніка», 2016. + аудіодиск.

Франко І. Коли ще звірі говорили [шрифт Брайля] / І. Франко. – Львів: Ресурс. центр НУ «Львівська політехніка», 2016. + аудіодиск.

Франко І. Коли ще звірі говорили [шрифт Брайля] / І. Франко. – Київ : Освіта, 2016.

Франко І. Я. Лис Микита [шрифт Брайля] / І.Я. Франко ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ. : Респ. будинок звукозапису і друку УТОС, 2016. – 69 с.

Ходить гарбуз по городу [шрифт Брайля] : нар. казка. – Київ : Освіта, 2016. – (Світ моїх казок).

Хрестоматія сучасної української дитячої літератури : для читання в 1, 2 класах [шрифт Брайля] : у 2 ч. / Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло» ; [уклад. Т. В. Стус]. – Київ : [б. в.], 2017. – (Шкільна бібліотека). – 2 ч.

Хрестоматія сучасної української дитячої літератури : для читання в 3, 4 класах [шрифт Брайля] : у 2 ч. / Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло» ; [уклад. авт. передм. Т. В. Стус]. – Київ : [б. в.], 2017. – (Шкільна бібліотека). – 2 ч.

Шевченко Т. Дитячий Кобзарик [шрифт Брайля] / Т. Шевченко. – Харків : ПОГ «СОЦІНТЕЛ», 2014.

Штанко К. Дракони, вперед! [шрифт Брайля] : у 3 кн. / К. Штанко ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2016. – 3 кн.

Щербаченко Т. Біла, Синя та інші [шрифт Брайля] / Т. Щербаченко ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Львів : [Вид-во Старого Лева], 2017. – 20 с.

Янссон Т. Зима – чарівниця [шрифт Брайля] : у 2 кн. / Т. Янссон ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ: Респ. будинок звукозапису і друку УТОС, 2016. – 2 кн.

Янссон Т. Комета прилітає [шрифт Брайля] : у 2 кн. / Т. Янссон ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ. : Респ. будинок звукозапису і друку УТОС, 2016. – 2 кн.

Янссон Т. Мемуари тата Мумі-Троля [шрифт Брайля] : у 2 кн. / Т. Янссон ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ : [б. в.], 2016. – 2 кн.

Янссон Т. Небезпечне літо : [шрифт Брайля] у 2 кн. / Т. Янссон ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ : [б. в.], 2016. – 2 кн.

ДЛЯ УЧНІВ 5-9 КЛАСІВ

Андрухович С. Фелікс Австрія [шриффт Брайля] : роман : в 5 ч. / С. Андрухович ; Благод. орг. «Фонд Родини Нечитайло». – Київ : Вид-во Старого Лева, 2017. – 5 ч.

Гоголь М. Вечори на хуторі біля Диканьки / М. Гоголь. – Київ : Освіта, 2017.

Гоголь М. Тарас Бульба / М. Гоголь. – Київ : Освіта, 2017.

***Дімаров А.А.** На коні й під конем [Шриффт Брайля]. / А.А. Дімаров. – Київ : [б. в.], 2013 ([Київ] : Респ. будинок звукозапису і друку УТОС).

Ч. 2, т. 1 : Блакитна дитина. – [96] с.

Ч. 2, т. 2 : Блакитна дитина. – [96] с.

Карпенко-Карий І. Сто тисяч ; Мартин Боруля [Шриффт Брайля] / І. Карпенко-Карий. – Київ : Антологія, 2016.

Квітка-Основ'яненко Г. Маруся ; Салдацький патрет ; Конопотська відьма [Шриффт Брайля] / Г. Квітка-Основ'яненко. – Київ : Освіта, 2017.

Кобилянська О. Земля [Шриффт Брайля] / О. Кобилянська. – Київ : Освіта, 2017.

Котляревський І. Енеїда ; Наталка Полтавка [Шриффт Брайля] / І. Котляревський. – Київ : Освіта, 2016.

Коцюбинський М. Дорогою ціною. Intermezzo. Тіні забутих предків [Шриффт Брайля] / М. Коцюбинський. – Київ : Антологія, 2015.

***Лящук В.К.** Запахла нехворощ і м'ята [Шриффт Брайля] : вибр. поезії : у 2 кн. / В.К. Лящук. – Київ : [б. в.], 2015 (Київ : Респ. будинок звукозапису і друку УТОС). – 2 кн.

Нестайко В. Тореадори з Васюківки [Шриффт Брайля] / В. Нестайко. – Київ : Освіта, 2017.

Нечуй-Левицький І. Микола Джеря. Кайдашева сім'я [Шриффт Брайля] / І. Нечуй-Левицький. – Київ : Антологія, 2017.

***Процюк С.В.** Аргонавти [Шриффт Брайля] : (третья історія Марійки і Костика) : [повість] / С.В. Процюк. – Київ : Грані-Т, 2012. – 88 с.

***Процюк С.В.** Залюблені в сонце [Шриффт Брайля] : (друга історія Марійки і Костика) : [повість] / С.В. Процюк. – Київ : Грані-Т, 2012. – 84 с.

*Видання є у фонді НБУ для дітей

***Процюк С.В.** Марійка і Костик [Шрифт Брайля] : [повість] / С. Процюк. – Київ : Грані-Т, 2012. – 88 с.

Рутківський В. Сторожова застава [Шрифт Брайля] / В. Рутківський. – Київ : Респ. будинок звукозапису і друку УТОС, 2016.

Рутківський В. Сторожова застава [Шрифт Брайля] : повість із життя Київської Русі : у 3 кн. / В. Рутківський ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2016. – 3 кн.

Сент-Екзюпері А. де. Маленький принц [Шрифт Брайля] / А. де Сент-Екзюпері . – Київ : Освіта, 2017.

Стельмах М. Гуси-лебеді летять [Шрифт Брайля]. – Київ : Освіта, 2017.

Тільна О. Жовтий підводний човен [Шрифт Брайля] : повість / О. Тільна. – Київ : Респ. будинок звукозапису і друку УТОС, 2014. – 134 с.

Українка Леся. Вибрані твори [Шрифт Брайля] / Леся Українка . – Київ : Освіта, 2017.

Франко І. Захар Беркут [Шрифт Брайля] / І. Франко. – Київ: Респ. будинок звукозапису і друку УТОС, 2016.

Франко І.Я. Захар Беркут [Шрифт Брайля] : у 3 кн. / І. Франко ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ : Респ. будинок звукозапису і друку УТОС, 2015. – 3 кн.

Франко І. Зів'яле листя [Шрифт Брайля] / І. Франко. – Київ: Респ. будинок звукозапису і друку УТОС, 2016. – 23 с.

Франко І.Я. Мойсей [Шрифт Брайля] : поема / І.Я. Франко ; Благод. орг. «Фонд родини Нечитайло». – Київ : Респ. будинок звукозапису і друку УТОС, 2016. – 82 с.

Франко І. Перехресні стежки [Шрифт Брайля] / І. Франко. – Київ : Освіта, 2017.

Франко І. Сойчине крило [Шрифт Брайля] / І. Франко. – Київ: Респ. будинок звукозапису і друку УТОС, 2016. + аудіодиск.

Франко І.Я. Украдене Щастя [Шрифт Брайля]: драма з сільського життя : в 5 діях / І.Я. Франко ; Благод. орг.

«Фонд родини Нечитайло». – Київ: Респ. будинок звукозапису і друку УТОС, 2016. – 122 с.

Шевченко Т. Вибрані твори [Шрифт Брайля] / Т. Шевченко . – Київ : Антологія, 2015.

Шевченко Т.Г. Дитячий Кобзар [Шрифт Брайля] / Т. Шевченко ; упоряд. З. Мензатюк. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2018.

ЗМІСТ

До читача!	3
Любіть нас такими	5
Почуй себе у цьому світі	13
Алфавітний покажчик авторів і назв.....	41
Алфавітний покажчик художників-ілюстраторів та оформлювачів книг	42
Додаток № 1. Читаємо торкаючись (Видання шрифтом Брайля).....	43

Всі ми діти, всі ми різні

(художня література про тих,
у кого в серці живе любов, хто мріє і бореться)

Рекомендаційний бібліографічний покажчик
Для учнів 1-9 класів

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко
Укладач Н.В. Загайна
Редактор Н.М. Кійко
Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак
Підписано до друку 22.08.2018 р.
Зам. № 13. Тираж 75 прим.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua

НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua